

2015 yılında Karşıyaka Devlet Hastanesi Adli Tıp Polikliniğince düzenlenen adli raporların incelenmesi

Assessing the forensic reports documented by forensic medicine polyclinic of Karşıyaka state hospital in 2015

Gürol ÇAKIR¹, Ender ŞENOL²

¹İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir

²Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Adli Tıp Anabilim Dalı, İzmir

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada, İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi Adli Tıp Polikliniğince 2015 yılı içinde düzenlenen adli raporlar incelenerek bölgemizin adli olgu profilinin belirlenmesi ve elde edilecek bulgularla adli olayların önlenmesi konusunda çalışan kişi ve kurumlara katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma, 01.01.2015-30.11.2015 tarihleri arasındaki 11 aylık dönemde düzenlenen toplam 1022 adet adli raporun retrospektif olarak incelenmesiyle yapılmıştır. Olguların sosyodemografik özellikleri, rapor tarihi, olay türü (yaralanma şekli), yaralanan vücut bölgesi ve yaralanma derecesi (sonuç bölümünde verilen kararlar yönünden) ayrı ayrı kodlanıp bilgisayar ortamına (SPSS for Windows 17.0 istatistiksel paket programı) aktararak analiz edilmiş ve benzer çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

Bulgular: 1022 olgunun 716 (%70,1)'si erkek, 306 (%29,9)'sı ise kadındı. Olguların büyük bölümünün genç ve orta yaş grubunda olduğu ve polikliniğimize yaz aylarında (335), en fazla ise Haziran ayında (131) başvurduğu belirlendi. Bin yirmi iki olgunun en büyük kısmını, % 61,2 (626) ile yaralama eylemine (darp) bağlı olgular ve %27,4 (279) ile trafik kazalarına bağlı yaralanmalar oluşturmaktadır. Yaralama eylemi nedeniyle başvuran olguların, %57,3 (586)'ü künt travmalar, %2,8 (29)'ü kesici delici aletler, %1,1 (11)'i ateşli silahlar ile yaralanmıştır. Tek bölgede olan yaralanmaların en sık baş-boyun (n=307, %30,0) ve ekstremitelere (n=250, %24,5) bölgesinde olduğu, en sık kırılan tek kemiğin ise burun kemiği (n=64, %6,3) olduğu belirlendi.

Sonuç: Çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular genel anlamda benzer çalışmalar ile uyumlu bulunmuştur. Adli olaylarda istatistik bulguların saptanması, bölgesel profillerin ve veri tabanının oluşturulması, bu tür olayların önlenmesi çalışmalarında önemli bir role sahiptir (Örneğin, aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, suçta sürüklenen çocuklar, trafik kazaları, etkili eylem-darp olaylarında eğitim ve öfke kontrolü gibi çalışmalar).

Anahtar kelimeler: Adli tıp, adli rapor, yaralama skorlaması

ABSTRACT

Objective: The aim of this study was to determine the criminal profile of our district by the analysis of the criminal reports arranged by İzmir Karşıyaka State Hospital Department of Forensic Medicine in 2015 and by these findings to make a contribution to professionals and institutions that work for the prevention of criminal cases.

Methods: This study was conducted via retrospective analysis of total of 1022 criminal reports prepared during 11 months between 01.01.2015 and 30.11.2015. Socioeconomic characteristics of the cases, dates of the reports, type of the incident (type of injury), injured body parts and severity of the injury (according to decisions in the conclusion part of the report) were coded one by one, transferred to a computerized system (SPSS for Windows 17.0 package program) for analysis and compared with the results of similar studies.

Results: A total of 1022 cases consisted of 716 male (70.1%), and 306 (29.9%) female patients. Most of the cases were in the young and middle-age groups. Most of the patients (n=335) were admitted during summer months, and notably in June (n=131). Majority of these 1022 cases constituted of injuries due to physical assaults (n=626; 61.2%), and traffic accidents (n=279; 27.4%), blunt traumas (n=586; 57.3%), stab wounds (n=29; 2.8%), and gunshot wounds (n=11; 1.1%). In the single body-part injuries, head and neck (n=307, 30.0%) and extremity (n=250, 24.5%) injuries were the leading regions that effected. Nasal bone was the most commonly broken bone (n=64, 6.3%).

Conclusion: Our study results were found to be generally compliant with those of similar studies. Determination of the statistical findings and the creation of district profiles and database in criminal cases has an important role in the prevention efforts of these incidents. (training and anger management in the incidents like; domestic violence, violence against women, children driven to crime, traffic accidents, effective action-assault, etc.).

Key words: Forensic medicine, forensic report, injury scoring

Alındığı tarih: 22.04.2016

Kabul tarihi: 21.06.2016

Yazışma adresi: Uzm. Dr. Gürol Çakır, Karşıyaka Devlet Hastanesi Sağlık Kurulu Odası (55 No.lu Oda) Anadolu Caddesi No:382, Karşıyaka-35600-İzmir

e-mail: oznuravcu@hotmail.com

GİRİŞ

Son yıllarda adli bilimler ve adli tıp alanındaki gelişmelere (moleküler genetik incelemeler, DNA ve parmak izi analizleri vb.) paralel olarak, sanığa ulaşma ve suçun ortaya çıkarılması konusunda bazı değişim ve gelişmeler olduğu, sanıktan delile ulaşma ve vicdani karar verme süreci yerine, delilden sanığa ulaşma ve kanıta dayalı karar verme sürecinin hukuk alanında giderek yaygınlaştığı gözlenmektedir. Hekimlerce düzenlenen adli raporlar da bu sürece katkı sunan belgelerdir.

Adli-tıbbi raporlar düzenlenirken konu ile ilgili yasal mevzuatın iyi bilinmesi gerekmektedir. Her tıbbi olguda olduğu gibi adli olgularda da kayıtların eksiksiz ve düzenli tutulması, sonrasında hukuksal süreçte hekim sorumluluğu (cezai, tazminat, disiplin ve etik yaptırımlara maruz kalınması) ve hasta mağduriyetinin önlenmesi ile istatistiki verilerin güvenilirliği açısından önemlidir ⁽¹⁾.

Adli olgu denildiğinde, kişinin bedensel veya ruhsal sağlığının bozulmasında veya ölümünde başka bir kişinin veya dış etkenin rol oynadığı veya böyle bir iddianın var olduğu ya da sağlık çalışanının böyle bir olasılıktan şüphelendiği olgular anlaşılmaktadır ⁽²⁾. Ani ve kuşkulu ölümler, her türlü darp (etkili eylem) olayı, ateşli silah ve kesici delici alet yaralanmaları, trafik ve iş kazaları, elektrik çarpmaları, her türlü uyuşturucu ve uyarıcı madde intoksikasyonları, gerçekleşmiş intihar ve intihar girişimleri, cinsel saldırılar, aile içi ve kadına yönelik şiddet, işkence ve kötü muamele iddiaları başlıca adli nitelikli olgulardır ⁽²⁾.

Bu çalışmada, İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi Adli Tıp Polikliniğinde 01.01.2015-30.11.2015 tarihleri arasında düzenlenen adli raporlar incelenerek benzer çalışmalarla karşılaştırılmıştır. Bölgemizdeki adli olguların sosyodemografik özellikleri, olay türleri ve yaralanma dereceleri tespit edilip, bölgesel veri tabanı oluşturulması ve bu bilgilerle adli olayların önlenmesi konusunda çalışan kişi ve kurumlara katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

GEREÇ ve YÖNTEM

Bu çalışmada, İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi Adli Tıp Polikliniğinde 01.01.2015-30.11.2015 tarihleri arasında düzenlenen 1022 adli rapor retrospektif olarak incelendi. Aralık ayındaki adli raporlar, Adli Tıp Polikliniğinde düzenlenmediğinden çalışmaya dahil edilmedi. Ayrıca ek rapor niteliğindeki (yalnızca belli bir konuda görüş sorulan) raporlar ve tıbbi evrak eksikliği nedeniyle düzenlenemediği belirtilen raporlar (52 adet) da çalışmaya dahil edilmedi.

Çalışmamıza alınan olgular, 0-82 yaş aralığında olup, 0-12 ay yaş aralığındaki olgular, 0 yaş grubu olarak kabul edilmiştir.

Çalışmamızda olay türleri içerisinde trafik kazaları sınıflandırması yapılırken, araç içi trafik kazası derken sürücü ve araç içindeki yolcular, araç dışı trafik kazası denilirken yayalar kastedilmiştir. Araç dışı trafik kazası grubuna girmesine rağmen motosiklet, bisiklet ve elektrikli bisiklet kazaları ayrıca sınıflandırılmıştır.

Olguların sosyodemografik özellikleri, rapor tarihi, olay türü, yaralanan vücut bölgesi ve sonuç olarak ile yaralanmanın basit bir tıbbi müdahale (BTM) ile giderilebilecek ölçüde hafif olup olmadığı, yaşamsal tehlikeye, yüzde sabit ize, kemik kırığına, duyularından veya organlarından birinin işlevinde sürekli zayıflama ya da işlev kaybına, iyileşme olanağı bulunmayan bir hastalığa neden olup olmadığı ayrı ayrı kodlanıp bilgisayar ortamına (SPSS for Windows 17.0 istatistiksel paket programı) aktarılarak analiz edildi.

Temel istatistiksel analizde, tanımlayıcı istatistikler, frekans tabloları, ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri saptandı. Elde edilen bulgular, benzer çalışma sonuçlarıyla karşılaştırıldı.

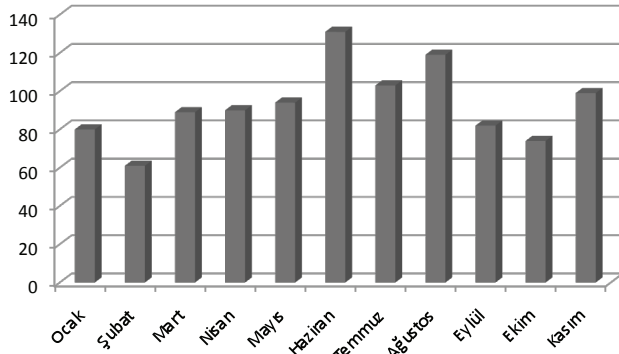
BULGULAR

İzmir Karşıyaka Devlet Hastanesi Adli Tıp Polikliniğinde 2015 yılı içinde kati raporu düzenlenen 1022 adli olgunun %70,1 (n=716)'i erkek, %29,9 (n=306)'u kadındı. Erkek kadın oranı 2,34'tü.

Olguların ortalama yaşı $35,07 \pm 15,18$ (min-max: 0-82, median: 33,00)'di.

Olguların yaş gruplarına göre dağılımlarına bakıldığında, %26,9 (n=275)'unun 19-29 yaş grubunda, %25,0 (n=255)'inin 30-39 yaş grubunda, %17,5 (n=179)'inin 40-49 yaş grubunda, %13,2 (n=135)'inin 0-18 yaş grubunda, %10,0 (n=102)'inin 50-59 yaş grubunda, %7,5 (n=76)'inin de 60 yaş ve üzeri grupta olduğu saptandı.

Olguların büyük kısmının (n=353, %34,5) yaz aylarında (Haziran, Temmuz, Ağustos) başvuruda bulunduğu, en sık başvurunun ise 131 (% 12,8) olgu ile Haziran ayında olduğu görüldü (Şekil 1).

Şekil 1. Olguların başvuru tarihine göre dağılımı.

Çalışma kapsamında incelenen 1022 olgunun en büyük kısmını, %61,2 (n=626) ile darp eylemine bağlı olgular ve %27,4 (n=279) ile trafik kazalarına bağlı yaralanmalar oluşturmaktaydı. Bunları diğer nedenler ile olan yaralanmalar izlemekteydi (Tablo 1). Yaralama eylemi nedeniyle başvuran olguların %57,3 (n=586)'ü künt travmalar, %2,8 (n=29)'i kesici-delici aletler, %1,1 (n=11)'i ateşli silahlar ile yaralanmıştı. Darp olgularında en çok baş boyun bölgesi yaralanmaları (n=247) saptanırken, trafik kazası olgularında ise en çok ekstremiteler yaralanmalarının (n=98) bulunduğu görüldü.

Tablo 1'de yer almayan özel nitelikli iki yaralanma türü (aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet) incelendiğinde, toplam 1022 olgu arasında 81 (%7,9)'ünün aile içi şiddet olgusu olduğu, bu olguların 69 (%22,5)'unda kadınların, 12 (%1,7)'sinde erkeklerin mağdur olduğu, bu yaralanmaların yaşam-

sal tehlikeye neden olmadığı, 57 olgunun BTM ile giderilebilir ölçüde hafif olduğu, 23 aile içi şiddet olgusunda yaralanmanın BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olmadığı, 1 olgu için ise bu değerlendirmeye yönelik 6 ay süre verildiği saptandı.

Tablo 1. Olguların olay türüne göre dağılımı.

Olay türü	n	%
Darp nedeniyle başvuran olgular (künt travma, kesici delici alet yaralanması, ateşli silah yaralanması)	626	61,2
Trafik kazası (araç içi trafik kazası, sürücü ve yolcu yaralanmaları, araç dışı trafik kazası, yayaların yaralanması, motosiklet ve elektrikli bisiklet kazaları)	279	27,4
Düşme	20	2,0
İş kazası	17	1,7
CO inhalasyonu yoluyla intoksikasyon	8	0,8
İlaç intoksikasyonu	5	0,5
Yanık	5	0,5
Hayvan ısırığı/teması	4	0,4
Elektrik akımına kapılma	1	0,1
Cinsel saldırı iddiası	1	0,1
Fiili Livata iddiası	1	0,1
Psikiyatrik travma	1	0,1
Birden çok nedenle olan yaralanmalar*	54	5,1
Toplam	1022	100,0

*Birden çok nedenle olan yaralanmalar (sıklık sırasıyla ilk 3'ü); künt travma + kesici delici alet yaralanması, künt travma + trafik kazası, künt travma + ateşli silah yaralanması.

Yüz doksan (%18,6) olgunun kadına yönelik şiddet olgusu olduğu, bu yaralanmaların yaşamsal tehlikeye neden olmadığı, 145 olgunun BTM ile giderilebilir ölçüde hafif olduğu, 41 kadına yönelik şiddet olgusunda yaralanmanın BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olmadığı, 4 olgu için ise bu değerlendirmeye yönelik 6 ay süre verildiği tespit edildi.

Aile içi şiddet olgularının çoğunda kadınların yaralanmaya maruz kaldığı ve en sık eşleri tarafından yaralandıkları, kadına yönelik şiddet olgularında ise kadınların büyük çoğunluğunun eşi, nişanlısı, erkek arkadaşı veya eski eşi ya da eski erkek arkadaşı gibi tanıdığı bir kişi tarafından yaralama eylemine maruz kaldığı belirlendi.

Yaralanan vücut bölgeleri Tablo 2'de gösterildiği şekilde sınıflandırıldığında, yaralanmaların 307 olgu (%31,6) ile en sık baş-boyun bölgesinde olduğu, bunu 250 olgu (%25,7) ile ekstremitelerin takip ettiği, en az yaralanan bölgenin ise 9 olgu (%0,9) ile karın bölgesi olduğu saptandı. Üç yüz elli altı olguda

(%34,8) birden çok vücut bölgesinde yaralanma tespit edildi. Kırk dokuz olguda (%4,8) ise yaralanma bölgesi/lezyon saptanmadı (Tablo 2’de yaralanma bölgesi saptanmayan bu 49 olgu toplam olgu sayısından (n=1022) çıkarılarak yaralanma bölgelerinin oranları, yaralanma tespit edilen toplam 973 olguya göre hesaplandı).

Tablo 2. Olguların yaralanma bölgelerine göre dağılımı.

	Yaralanma bölgesi	n	%
Tek bölgede yaralanma	Baş-Boyun	307	31,6
	Ekstremiteler	250	25,7
	Göğüs	41	4,2
	Pelvik ve genital bölge	10	1,0
	Karın	9	0,9
Birden çok bölgede yaralanma*		356	36,6
Toplam**		973	100,0

* Birden çok bölgede olan yaralanmalar (sıklık sırasıyla ilk 5’i); baş-boyun + ekstremiteler, baş-boyun + göğüs, baş-boyun + göğüs + ekstremiteler, göğüs + ekstremiteler, karın + pelvis + ekstremiteler.
**Yaralanma bölgesiz lezyon tespit edilmeyen 49 olgu, toplam olgu sayısından (n=1022) çıkarılarak, yaralanma bölgesi saptanan toplam olgu sayısı 973 olarak belirlenmiştir.

Yaralanmanın BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olup olmadığı değerlendirildiğinde, 1022 olgunun %66,6 (n=681)’sının BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olduğu, %32,8 (n=335)’inin BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olmadığı, 6 olgu (%0,6) için bu değerlendirmeye yönelik 6 ay süre verildiği tespit edildi. BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olmama nedenleri arasında en sık %21,6 (n=221) ile kemik kırıkları yer aldı (Tablo 3). Aynı şekilde olay

Tablo 3. BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmayan yaralanma nedenleri dağılımı.

BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmayan yaralanma nedenleri	n	%
Kırık	221	66,0
Cilt-ciltaltı kesileri	26	7,8
Diş subluksasyonu, luksasyonu, diş kırığı	20	6,0
Psikiyatrik travma (Post Travmatik Stres Bozukluğu, Depresyon)	17	5,0
Fasia-kas-tendon-menisküs yaralanması	13	3,9
Ateşli silahların yol açtığı yaralar	10	3,0
İntrakranial kanamalar	9	2,6
Diğer*	19	5,7
Toplam	335	100,0

*Diğer (sıklık sırasıyla); kulak zarı perforasyonu, hemopnömotoraks, karın içi organ yaralanması, akciğer kontüzyonu, CO intoksikasyonu, sinir yaralanması, bilinç düzeyi bozukluğu, yanık, intihara amaçlı letal doz madde alımı.

türü açısından bakıldığında, BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif olmama nedeni olarak 190 olgu ile darp olgularının ilk sırada yer aldığı saptandı.

Adli raporu düzenlenen olgularda travmanın yaşamsal tehlikeye neden olup olmadığı incelendiğinde, 1022 olgunun 997 (%97,6)’sinde travmanın yaşamsal tehlikeye yol açmadığı, 25 (%2,4)’ünde ise yaşamsal tehlikeye yol açtığı saptandı. Yaşamsal tehlikeye yol açma nedenleri arasında en sık %0,9 (n=9) ile intrakranial kanamalar yer aldı (Tablo 4). Yaşamsal tehlikeye yol açan olay türlerine bakıldığında, %44,0 (n=11) ile en sık motosiklet kazaları ve %24,0 (n=6) ile araç içi (sürücü ve yolcular) ve araç dışı trafik kazaları (yayalar) olduğu bulundu.

Tablo 4. Olguların yaşamsal tehlike nedenlerine göre dağılımları.

Yaşamsal Tehlike Nedenleri	n	%
İntrakranial kanamalar	9	36,0
Hemopnömotoraks	4	16,0
Kranial kemik kırığı	3	12,0
Karın içi organ yaralanması	3	12,0
Letal doz madde alımı	3	12,0
Akciğer kontüzyonu	2	8,0
Medulla spinalis yaralanması	1	4,0
Toplam	25	100,0

Yaralanmanın kişinin yüzünde sabit ize yol açıp açmadığına bakıldığında, olguların %86,5 (n=884)’ünün yüzünde sabit ize yol açmadığı, %12,6 (n=129)’sının 6 ay sonra değerlendirilmesinin uygun olduğu (yara iyileşmesi tamamlanıncaya dek), %0,9 (n=9)’unun yaralanmasının yüzde sabit ize yol açtığı saptandı. Yüzde sürekli değişikliğe neden olacak yaralanmaya ise rastlanmadı.

Olguların 787 (%77,0)’sinin vücudunda kırık saptanmamış iken, 186 (%18,2)’sında tek kemikte kırık, 49 (%4,8)’unda ise birden çok kemikte kırık olmak üzere toplam 235 (%23,0) olguda kırık saptanmıştır.

Tablo 5. Olgularda saptanan kemik kırıklarının yaşam fonksiyonlarını etkileme derecesine göre dağılımı.

Kırıkların hayat fonksiyonlarını etkileme derecesi	n	%
Hafif (1)	68	28,9
Orta (2-3)	140	59,6
Ağır (4-5-6)	27	11,5
Toplam	235	100,0

Kemik kırıklarının hayat fonksiyonlarına etkisi hafif, orta ve ağır olarak sınıflandırıldığında, kırık olan 235 (%23,0) olguda kemik kırıklarının hayat fonksiyonlarına etkisi Tablo 5'te gösterildi. Kemik kırığına neden olan yaralanma şekillerine bakıldığında, en sık 113 olgu ile darba bağlı olgular olduğu bulundu.

Kemik kırığı saptanan olgular, tek kemikte kırık ve birden çok kemikte kırık olarak sınıflandırıldığında, ilk beş sırada yer alan tek kemik kırıkları 64 olgu (%6,3) ile burun kemiği, 16 olgu (%1,6) ile el falanksı, 12'şer olgu (%1,2) ile kosta ve radius kemikleri ve 10 olgu (%1,0) ile tibia kemiği olarak saptandı.

Birden çok diş kaybı olan 1 olguda, yaralanmanın organlarından birinin işlevinde sürekli zayıflamaya yol açtığı, dalak laserasyonu nedeniyle splenektomi yapılan 1 olgu ile post travmatik organik beyin sendromu ve tetraplejisi olan 1 olguda (toplam 2 olgu) da travmanın organlarından birinin işlevinde sürekli kayba ve iyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa yol açtığı bulundu.

TARTIŞMA

Olgularımızın çoğunluğunun erkek ve yaş ortalamalarının genellikle genç ve orta yaş grubunda bulunması, benzer çalışmalarla uyumludur ^(1,3-10). Bu durumu, erkeklerin sosyal alanlara, iş yaşamına kadınlara göre daha fazla katılmaları ve bunun doğal sonucu olarak da travmalara maruz kalma risklerinin daha fazla olmasıyla açıklamak olasıdır.

Adli olguların yaz aylarında yoğunlaştığı belirlenmiş olup, bu durumun en önemli nedeni, sıcak hava ile birlikte insanların daha fazla dış ortamlara çıkmaları ve iletişim halinde olmalarının trafik kazaları ve darp başta olmak üzere adli olayların artışına yol açmasıdır ^(1,3-5,10).

Olay türüne göre olgular incelendiğinde, darp olgularının ilk sırada yer aldığı görüldü. Bunu trafik kazalarının izlediği saptandı. Darp olguları bir grup benzer çalışmada ilk sırada yer alırken ^(1,7,8), diğer bazı çalışmalarda da trafik kazalarının en sık görülen yaralanma türü olarak belirtildiği görüldü ^(3,5,6,11,12). Literatür incelendiğinde, yaralanma türü olarak ilk

iki sırada trafik kazaları ve darp olguları olduğu görülmektedir ^(1,3,5-8,11,12). Bu durum, suçun manevi unsurları düşünüldüğünde kasıtlı eylemlerde darp, taksirli eylemlerde ise trafik kazalarının öne çıktığını ortaya koymaktadır.

Çalışmamızda, yaralanan vücut bölgeleri yönünden yapılan değerlendirmede, yaralanmanın en sık baş-boyun bölgesinde olduğu, bunu ekstremitelere yaralanmalarının takip ettiği saptanmış olup, diğer çalışmalar ile benzer sonuçlar elde edilmiştir ^(1,3,8,13-16).

Darp olgularının en çok baş-boyun bölgesi yaralanmalarına yol açtığı, trafik kazası olgularının ise en çok ekstremitelere yaralanmalarına yol açtığı bulundu. Bu durum literatürle uyumludur ^(1,8).

Yaşamsal tehlike yönünden yapılan değerlendirmede, toplam 1022 olgunun %2,4'ünün yaşamsal tehlikeye neden olduğu saptandı. Güven ve ark.'nın ⁽¹⁾ çalışmasında bu oran %17,4, Boz ve ark.'nın ⁽¹⁷⁾ çalışmasında %13,0, Kafadar H ve Kafadar S'nin ⁽¹⁸⁾ 3172 darp olgusu ile yaptıkları çalışmada %1,07, Uluçay ve ark.'nın ⁽⁷⁾ 723 olgu ile yaptıkları çalışmada ise %30,0 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda, yaşamsal tehlikeye yol açma nedenleri arasında en sık %0,9 ile intrakranial kanamaların yer aldığı saptandı. Bu durum en sık yaralama bölgesi olarak tespit ettiğimiz baş-boyun yaralanmalarının doğal bir sonucu olarak düşünüldü.

Çalışmamızda, yaşamsal tehlikeye yol açtığı saptanan toplam 25 olgu içinde 17 olgu ile en çok trafik kazalarının (motosiklet kazası n=11 ve araç içi ve araç dışı trafik kazası n=6) bu duruma neden olduğu bulunmuştur. Akbaba ve ark.'nın ⁽⁸⁾ Gaziantep Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalında 2005-2011 yılları arasında 5524 olgu ile yaptıkları çalışmada ise, yaşamsal tehlikeye en çok kesici delici alet yaralanmalarının neden olduğu bulunmuştur.

Olgularımızın %32,8 (n=335)'inin BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmadığı belirlenmiştir. Meydana gelen yaralanmanın BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmama nedenleri arasında en sık %21,6 ile kırıklar saptanmıştır. Bu bulgular değerlendirildiğinde, adli olguların yaklaşık 1/3'inin yakınmaya tabi olmadığı, kamu davası nite-

liğinde olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde olay türü açısından bakıldığında, BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmayan yaralanmalara en sık darp eyleminin (n=190) yol açtığı bulunmuştur. Kafadar H ve Kafadar S'nin ⁽¹⁸⁾ çalışmasında, benzer şekilde olguların %30,2'sinin BTM ile giderilemeyecek nitelikte olduğu, ayrıca Akbaba ve ark.'nın ⁽⁸⁾ çalışmasında, bu şekildeki bir değerlendirmenin en sık nedeninin çalışmamızla uyumlu olarak darba bağlı yaralanmalar olduğu bildirilmiştir.

Çalışmamızda, kırıkların yaşam fonksiyonlarını daha sık olarak orta derecede etkilediği tespit edilmiştir. Kemik kırığına neden olan yaralanma şekillerine bakıldığında, en sık 113 olgu ile darba bağlı yaralanmalar olduğu, en sık kırılan kemiğin ise burun kemiği olduğu bulunmuştur. Güven ve ark.'nın ⁽¹⁾ çalışmasında ise, kırıkların yaşam fonksiyonlarını sıklıkla ağır derecede etkilediği bildirilmiş olup, her iki çalışma, yaralanmaların çoğunlukla hafif derecede yaralanmalar olmadığını göstermektedir. Akbaba ve ark.'nın ⁽⁸⁾ çalışmasında ise, kemik kırıklarına en sık trafik kazalarının neden olduğu bildirilmiştir. Çalışmamızla uyumlu olarak Kafadar H. ve Kafadar S'nin ⁽¹⁸⁾ çalışmasında da, en sık kırılan kemiğin burun kemiği olduğu saptanmıştır.

Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet olguları ile ilgili bulgular incelendiğinde, 81 aile içi şiddet olgusunun 23'ünde, 190 kadına yönelik şiddet olgusunun ise 41'inde yaralanmaların BTM ile giderilebilecek ölçüde hafif nitelikte olmadığı, dolayısıyla bu tür olayların yaklaşık 1/4'inin yakınmaya tabi olmadığı ve kamu davası niteliğinde olduğu saptanmıştır. Ayrıca her iki olay türünde de şiddetin en sık kurbanın eşi, nişanlısı veya erkek arkadaşı gibi tanıdığı kişi ya da kişilerce uygulandığı, aile içi şiddet olgularında kurbanın en sık kadınlar olduğu bulunmuştur. Benzer şekilde Boz ve ark.'nın ⁽¹⁹⁾ Pamukkale Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalına başvuran 135 aile içi şiddet kurbanı ile yaptıkları çalışmada, olguların %83 (n=112)'ünde kurbanın kadın olduğu, aile içi şiddet uygulayıcısının %71,1 (n=96)'inin kurbanın eşi olduğu bildirilmiştir.

Çalışmamızda, toplam 1022 olgu arasında 9

(%0,9) olgunun yüzünde sabit iz olduğu, yüzünde sürekli değişikliğe neden olacak yaralanmaya rastlanmadığı, 1 olgunun duyularından veya organlarından birisinin işlevinde zayıflama, 2 olgunun işlev/organ kaybı ve 1 olgunun iyileşme olanağı bulunmayan bir hastalığa maruz kaldığı bulunmuştur. Çalışmamızın kesitsel olarak bir yıllık verileri içermesi nedeniyle bu konuda bilimsel açıdan objektif bir yorum yapmak olası değildir, ancak mevcut verilerimiz sayısal ve oransal açıdan literatür ile uyumludur ^(1,9,17).

SONUÇ

Bölgemizdeki adli nitelikli olguların profilinin ortaya konmasının amaçlandığı bu çalışmada elde ettiğimiz bulgular, benzer çalışmalardaki sonuçlarla genel anlamda literatürle uyumlu bulunmuştur. Diğer çalışmalarda öne çıkan darp ve trafik kazalarının görülme sıklığındaki yükseklik çalışmamız için geçerlidir.

Dünyada ve ülkemizde morbidite ve mortalite oranlarında ilk sıralarda yer alan trafik kazalarına bağlı yaralanma ve ölümler, ciddi bir halk sağlığı sorunu olarak önümüzde durmaktadır. Eğitim düzeyinin artması, cezai yaptırımların artırılması, yeni yolların yapılması vb. çalışmalara rağmen, yıllar içinde trafik kaza oranlarının azalmaması, aksine artarak devam etmesi, ülkemizde ciddi bir trafik eğitimi sorunu olduğunu göstermektedir. Bu konuda alınacak tüm önlemlere, yapılacak tüm önleyici çalışmalara hızla devam edilmelidir.

Genç ve orta yaş grupları arasında etkili eylem-müessir fiile bağlı yaralanmaların fazla görünmesinin nedenleri arasında, toplumda giderek artan alkol-uyutucu-uyuşturucu-uyarıcı madde kullanımı ve öfke kontrolünün yetersizliği gibi nedenlerin rol oynayabileceği belirtilmektedir ⁽¹⁶⁾. Bu konuda gençler ve ebeveynleri, öğretmenler, psikologlar, pedagoglar, adli makamlar ve konuyla ilgili tüm paydaşların katıldığı çok yönlü eğitim toplantıları düzenlenmelidir. Ayrıca Alkol ve Uyuşturucu Madde Bağımlıları Tedavi ve Araştırma Merkezi (AMATEM), Toplum

Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Merkezi gibi kurumların sayısı ve işlevselliği artırılmalıdır.

TEŞEKKÜR

Bilgisayar ve istatistiksel çalışmalarımızda yardımcı olan Soner Kodaman, Soner Güven, Özge Yerli Demirel ile İngilizce çeviri konusunda yardımcı olan Aytaç Çalışkan ve Arif Karagöz'e katkılarından dolayı teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Güven FMK, Bütün C, Beyaztaş FY, Eren ŞH, Korkmaz İ. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesine başvuran adli olguların değerlendirilmesi. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi* 2009; 10(3):23-28.
2. Koçak A, Aktaş EÖ. Diş Hekimleri ve Diş Hekimliği Öğrencileri İçin Adli Tıp Kitabı, 2011. p.69-70.
3. Kök AN, Öztürk S., Tunali İ. Yatarak tedavi gören 959 adli vakanın retrospektif değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 1992;8(1-4):93-8.
4. Savran B, Hilal A, Eren T, Çekin N. Adana Adli Tıp Şube Müdürlüğü'nün 2000 yılı olgularının retrospektif değerlendirilmesi. Yıllık Adli Tıp Toplantıları Bildiri Kitabı, İstanbul, 25-27 Nisan 2001: 224-227.
5. Yavuz MF, Baştürk P, Sunay YM, Yorulmaz C. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne başvuran adli olguların değerlendirilmesi. *Adli Bilimler Dergisi* 2002;1(2):21-6.
6. Korkmaz T., Kahramansoy N., Erkol Z., Sarıçil F., Kılıç A. Acil Servise Başvuran Adli Olguların ve Düzenlenen Adli Raporların Değerlendirilmesi. *Haseki Tıp Bülteni* 2012;50:14-20.
7. Uluçay T, Ziver A, Zeyfeoglu Y, Yavuz MS, Aşırızder M. Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Polikliniği'ne başvuran olguların değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 2006;20(2):22-29.
8. Akbaba M, Isır AB, Karaarslan B, Dülger HE. Gaziantep Üniversitesi Adli Tıp Anabilim Dalı'nda Düzenlenmiş Adli Raporların Değerlendirilmesi (2005-2011). *Adli Tıp Bülteni* 2012;17(2):10-18.
9. Katkıcı U, Örsal M, Özkök MS. CÜTF Hastanesi'ne başvuran adli olguların özelliklerinin araştırılması. *CÜ Tıp Fakültesi Dergisi* 1993;133-42.
10. Yavuz MS, Özgüner İ. Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne müracaat eden adli olguların değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 2003;17(1):47-53.
11. Tıraşçı Y, Gören S. Trafik kazalarına bağlı ölümler. IV. Adli Bilimler Kongresi Özet Kitapçığı, İstanbul, 10-13 Mayıs 2000: 38.
12. Günaydın G, Demireli O, Şahin TK, Demirci Ş. Selçuk Üniversitesi Acil Servisi'nde verilen adli raporlar ve bunların hayati tehlike kavramı yönünden değerlendirilmesi. 8. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, Antalya, 1995; 271-5.
13. Altun G, Azmak D, Yılmaz A, Yılmaz G. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Acil Servisi'ne başvuran adli olguların özellikleri. *Adli Tıp Bülteni* 1997;2(2):62-6.
14. Koç S, Özbek İ, Albek E, Lokman S. GATA Haydarpaşa Eğitim Hastanesi Acil Servisi'ne başvuran adli nitelikteki 510 olgunun analizi. 7. Ulusal Adli Tıp Günleri Poster Sunuları Kitabı, Antalya, 1993; 147-56.
15. Tokdemir M, Küçükler H, Aksu A. F.Ü. Tıp Fakültesi Hastanesine başvuran olguların retrospektif olarak değerlendirilmesi. *Fırat Tıp Dergisi* 2000;2(2):151-5.
16. Cassell E, Reid N, Clapperton A, Houy-Prag K, Kerr E. Assault-related injury among young people aged 15-34 years that occurred in public places: death and hospital-related injury. *VISU* 2011;73:1-28.
17. Boz B, Demirkan O, Beyaztaş FY. Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde 2000 yılında verilen adli raporların retrospektif olarak incelenmesi. 9. Ulusal Adli Tıp Günleri Paneller ve Poster Sunuları Kitabı, Antalya, 18-21 Ekim 2001: 110-3.
18. Kafadar F, Kafadar S. Darp Nedeniyle Adli Rapor Düzenlenen 3172 Olgunun Değerlendirilmesi. <https://www.researchgate.net/publication/265855558> (ET: 16.04.2016)
19. Boz B, Acar K, Kurtuluş A. Mayıs 2003-Temmuz 2004 Tarihleri Arasında Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Anabilim Dalı'na Başvuran Aile İçi Şiddet Olguları. <http://kutuphane.pamukkale.edu.tr/dokuman/d000009.pdf> (ET: 20.04.2016)